

Rūpnieciskā īpašuma apelācijas padomes 2021. gada pārskats

Rūpnieciskā īpašuma apelācijas padome (turpmāk arī – Apelācijas padome) ir Ministru kabineta iecelta koleģiāla lēmējinstītūcija, kas izskata izgudrojumu patentu (ieskaitot papildu aizsardzības sertifikātus zālēm un augu aizsardzības līdzekļiem), preču zīmju, dizainparaugu un pusvadītāju izstrādājumu topogrāfiju (turpmāk – rūpnieciskā īpašuma objekti) ārpustiesas strīdus, kuri izriet no rūpnieciskā īpašuma objektu reģistrācijas un pēcreģistrācijas procedūrām.

Apelācijas padome izskata šādus rūpnieciskā īpašuma normatīvajos aktos paredzētos strīdus:

- 1) par Patentu valdes lēmumu, kurš pieņemts reģistrācijas vai pēcreģistrācijas procedūrā un par kuru iesniegts apelācijas iesniegums (apelāciju lietas);
- 2) par rūpnieciskā īpašuma objekta reģistrāciju, pret kuru iesniegts trešās personas iebilduma iesniegums (iebildumu lietas).

Patentu valde nodrošina Apelācijas padomes organizatorisko un administratīvo darbību. Apelācijas padomes locekļi, pieņemot lēmumus, ir neatkarīgi un nav pakļauti citu personu rīkojumiem vai citādi tiešai vai netiešai ietekmei.

Darbības rezultāti

2021. gadā Rūpnieciskā īpašuma apelācijas padomē strādāja četri locekļi, no kuriem viens pildīja arī tās priekšsēdētāja pienākumus. Apelācijas padomes lietvedību nodrošināja Patentu valdes darbinieks – Apelācijas padomes sekretārs, kurš strādāja nepilnu darba laiku.

Apelācijas padome 2021. gadā saņēma 14 apelācijas iesniegumus un 38 iebilduma iesniegumus. 8 apelācijas iesniegumi iesniegti par Patentu valdes lēmumiem atteikt preču zīmju reģistrāciju, 1 – par Patentu valdes lēmumu noraidīt izgudrojuma pieteikumu, 4 – par Patentu valdes lēmumiem noraidīt pieteikumus par papildu aizsardzības sertifikātu piešķiršanu un 1 – par Patentu valdes lēmumu izslēgt no reģistra dizainparaugus. Visi iebilduma iesniegumi iesniegti pret preču zīmju reģistrāciju, un 27 gadījumos iebilduma iesniedzējs ir Eiropas Savienības preču zīmes īpašnieks. 2021. gadā iebildumu procedūrā tika apstrīdēti 1,8% preču zīmju reģistrāciju.

2021. gadā pēc būtības tika izskatīti 73 iebildumi, no kuriem 32 tika apmierināti pilnībā, 28 – apmierināti daļēji, bet 13 – noraidīti. Savukārt 28 iebildumos izbeigta lietvedība, 1 atstāts bez izskatīšanas, bet 1 atzīts par neiesniegtu. Izskatītas arī 23 apelācijas par Patentu valdes lēmumiem – 11 par lēmumiem atteikt preču zīmes reģistrāciju, 1 – par lēmumu nepiešķirt preču zīmei konvencijas prioritāti un 11 par lēmumiem noraidīt pieteikumus par papildu aizsardzības sertifikāta piešķiršanu. 3 apelācijas apmierinātas pilnībā, bet 1 – daļēji, un 19 apelācijas noraidītas. Lielākoties lietas izskatītas rakstveida procesā, tomēr 14 gadījumos lietu izskatīt mutvārdos lūdzis iebilduma vai apelācijas iesniedzējs, bet 10 gadījumos to pēc savas iniciatīvas noteikusi Apelācijas padome. Vēl 4 lietas izskatītas mutvārdos, jo tās iesniegtas laikā, kad spēkā esošie normatīvie akti noteica obligātu lietas izskatīšanu mutvārdos Apelācijas padomes sēdē. Ņemot vērā *Covid-19* izplatības sakarā Latvijā noteiktos ierobežojumus, Apelācijas padome 2021. gadā lietas mutvārdu procesā (izņemot vienu) izskatīja attālināti – *MSTeams* platformā. Apelācijas padomes 2021. gadā sagatavotie rakstveida lēmumi

lietās, kur strīds izšķirts pēc būtības, kopumā aizņem 771 lappusi (2018. gadā – 598 lappuses, 2019. gadā – 676 lappuses, 2020. gadā – 1108 lappuses).

Vidējais iebilduma lietu izskatīšanas laiks, proti, laiks no iebilduma saņemšanas dienas līdz rakstveida lēmuma sagatavošanas dienai, 2021. gadā bija apmēram 540 dienas. Tas svārstās starp 180 un 1890 dienām, un šī lielā amplitūda izskaidrojama ar to, ka ir iebildumu lietas, kuras vairākus gadus ir atliktas vai kurās apturēta lietvedība, jo puses ir mēģinājušas izlīgt vai bijis strīds tiesā, no kura var būt atkarīgs iebilduma lietas rezultāts. 2021. gada otrajā pusē iezīmējas pozitīva tendence, lietu izskatīšanas laikam krietni sarūkot – no 450 dienām gada vidū līdz 210 un pat 180 dienām gada beigās, kas faktiski ir minimālais laika periods, ņemot vērā Rūpnieciskā īpašuma institūciju un procedūru likumā noteiktos procesuālos termiņus iebildumu izskatīšanai rakstveida procesā. Ilgais iebilduma lietu izskatīšanas laiks 2021. gada pirmajā pusē pamatots ar to, ka 2018. un 2019. gadā tika saņemts neierasti daudz iebildumu – attiecīgi 147 un 180.

Vidējais apelācijas lietu izskatīšanas laiks, proti, laiks no apelācijas saņemšanas dienas līdz rakstveida lēmuma sagatavošanas dienai, 2021. gadā bija apmēram 352 dienas (tas attiecas uz apelācijām, kas iesniegtas pēc 18.07.2016, kad darbu uzsāka Rūpnieciskā īpašuma apelācijas padome). Šo apelācijas lietu izskatīšanas laiks svārstās starp 180 un 510 dienām, un arī tām gada otrajā pusē vidējais izskatīšanas laiks ir krietni sarucis.

Lietas dalībnieks, kas nepiekrīt Rūpnieciskā īpašuma apelācijas padomes lēmumam, ar kuru izšķirts strīds apelācijas vai iebilduma lietā, var triju mēnešu laikā no rakstveida lēmuma paziņošanas dienas vērsties Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesā ar prasības pieteikumu atkarībā no lietas un lēmuma rakstura. 2021. gadā personas ir vērsušās tiesā saistībā ar Apelācijas padomes lēmumiem vienā preču zīmes apelācijas lietā un 10 iebilduma lietās. Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesa 2021. gadā pēc būtības izskatīja 3 šādas apelācijas lietas, un tajās izskatīšanas rezultāts sakrita ar Apelācijas padomes nolemto, kā arī 2 iebilduma lietas. Vienā iebilduma lietā rezultāts bija tāds pats kā Apelācijas padomē, bet otrā Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesa negodprātīgu preču zīmes pieteicēja nolūku, atšķirībā no Apelācijas padomes, atzina arī attiecībā uz nelīdzīgām precēm un pakalpojumiem. Otrajā tiesu instancē, proti, Rīgas apgabaltiesā, 2021. gadā tika izskatītas divas apelācijas lietas, un rezultāts tajās sakrita ar Apelācijas padomē nolemto, bet vienā iebilduma lietā tika apstiprināts pušu izlīgums. Viena apelācijas lieta (par Eiropas patentu uzturēšanas maksu samaksas termiņu) nonāca izskatīšanā Administratīvajā rajona tiesā, un izskatīšanas rezultāts tajā sakrita ar Apelācijas padomē nolemto. Administratīvajā tiesā, kur personas līdz 2015. gada beigām varēja apstrīdēt Patentu valdes Apelācijas padomes lēmumus, 2021. gada beigās izskatīšanā joprojām atradās viena preču zīmju iebilduma lieta.

Eiropas Savienības Intelektuālā īpašuma biroja (EUIPO) Eiropas Sadarbības projekta “Vēsturisko dokumentu atlase un saglabāšana” ietvaros Apelācijas padome iesaistījās Patentu valdes preču zīmju un dizainparaugu dokumentu digitalizācijas procesā, sagatavojot digitalizācijai apelācijas un iebildumu lietas, kuras Patentu valdes Apelācijas padomē un Rūpnieciskā īpašuma apelācijas padomē izskatītas laikā no 2010. gada līdz 2020. gadam.

Kopā ar citiem Patentu valdes kolēģiem Apelācijas padomes locekle Ilze Bukina un Apelācijas padomes sekretāre Laura Kliģe pārbaudīja savas spējas, piedaloties Pasaules

Intelektuālā īpašuma organizācijas (WIPO) Akadēmijas pilotsesijā – tālmācības kursā “Vispārējais kurss par intelektuālo īpašumu”, kuru Patentu valde sadarbībā ar WIPO Akadēmiju ir pielāgojusi Latvijas situācijai un iztulkojusi latviski. Piedalīšanās nolūks bija gan apgūt jaunas zināšanas, gan arī sniegt atsauksmes par kursa saturu un tā latvisko adaptāciju. Par sekmīgo kursa apguvi tika saņemti WIPO Akadēmijas sertifikāti.

Komunikācija ar sabiedrību

Informācija par visiem Rūpnieciskā īpašuma apelācijas padomes lēmumiem tūlīt pēc to paziņošanas lietas pusēm tiek publicēta Patentu valdes mājaslapā. Arī pārskats par nozīmīgākajām 2021. gadā izskatītajām iebildumu un apelāciju lietām ir publicēts un pieejams Patentu valdes mājaslapā (turpat aplūkojami arī iepriekšējo gadu pārskati).

Apelācijas padomes priekšsēdētāja Dace Liberte 2021. gada novembrī ar referātu “Rūpnieciskā īpašuma apelācijas padomes jaunākie lēmumi preču zīmju un dizainparaugu lietās” uzstājās Eiropas Tiesību akadēmijas (*The Academy of European Law; ERA*) kopīgi ar Latvijas Tiesu administrāciju organizētajā tiešsaistes seminārā “Aktualitātes Eiropas intelektuālā īpašuma tiesībās”. Referātā tika analizēti Apelācijas padomes lēmumi, kas attiecas uz saukļiem kā preču zīmēm, autortiesībām, kuras pretstatītas preču zīmju strīdos, par grafisko izteiksmes līdzekļu lomu preču zīmju sajaukšanas iespējas izvērtēšanā, par agrāko zīmju reputācijas un/vai plašās pazīstamības aspektiem, kā arī par dizainparauga izpaušanas Internetā pierādīšanu.

Apelācijas padome piedalījās arī Eiropas Savienības Intelektuālā īpašuma biroja un Eiropas Savienības dalībvalstu intelektuālā īpašuma biroju vienotās prakses “Preču zīmju pieteikumi, kas iesniegti ar negodprātīgu nolūku” izstrādes procesā.

Nākamajā gadā plānotie pasākumi

2022. gadā Rūpnieciskā īpašuma apelācijas padome turpinās piedalīties Rūpnieciskā īpašuma institūciju un procedūru likuma, kā arī Preču zīmju likuma grozījumu izstrādē saistībā ar preču zīmju atzīšanas par spēkā neesošu un atcelšanas procedūru ieviešanu Apelācijas padomē.